

22140667

TIGRINYA A: LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
TIGRIGNA A : LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
TIGRIÑA A: LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

ነቲ ሓደ ሌጣ ዕሑፍ ጥራሕ፡ ስነዕሑፋዊ ትንታኔ ሃበሉ/ሃብሉ።

1.

ገዛና ኣትዮ ንእመሃጽዮን ሓወይ ረኽቢ ክሳብ ስምዒተይ ዘውጽእ ዓቕሊ ኣይገበርኩን። “ስለምንታይ ከምኡ ይብላ? እምበርዶ ጥዑይ’ዩ?” ብዝብሉ ሓሳባት ኣእምሮይ ተናዊጹ ነበረ። ገዛና ምስ በጻሕኩ ገጽ እምሃጽዮን ሓወይ ክርኢ ህንጡይነት ኣሕደርኩ። ሓወይ ግና ኣብ ቤት ኣይጸንሓንን። “እምሃጽዮንከ?” ናብ ኣደይ ዘቕረብክዎ ሕቶ’ዩ።

5 “እንድዲ!” በለትኒ ኣዲንታ ተኸላ። ኣብ ገጸይ ፍሉይ ስምዒት ምስ ኣንበበት ድማ፡ “ናይ ደሓን ደኣ ደሊኻዮ?” በለትኒ ኣዲንታ ካብ ገጸይ ከየርሓቐት። ዘተስፋ ነገር ክትሰምዕ ትጽቢት ዝነበራ’ያ ትመስል። ካብ እምሃጽዮን ሓወይ ግና ተስፋ ዝርከብ ኣይኮነን።

“ናይ ደሓን’ዩ” ኢሊያ ትም በልኩ። እቲ ዘረባ ብእኡ ክዕጸ ድሌት ነበረኒ። ምኽንያቱ ኣደይ እንተፈለጣቶ ሕግም ክውስኸላ’ዩ።

10 “ናይ ደሓንሲ ኣይኮንካን። ኣብ ገጽካ ዘሎ ነድሪ ደሓን ዘይምኻንካ ይሕብር እንድዩ ዘሎ። እምሃጽዮን እንታይ’ዩ በዲሊካ?”

“ወላሓንቲ ኣይበደለንን ኣቲ ኣደ!” ከይተረድኣኒ ተቐጣዕኩ። ሓሰኻ ደንበ ኣብ ዝለምለመሉ ከም ዝበሃል’ዩ ገይረዮ። እምሃጽዮን’ምበር ኣደይ ኣየሕረቐትንን። ኣብ ከምኡ ኢጋጣሚ’ዩ እምሃጽዮን ህሩግ ኢሉ ናብ ቤት ዝኣተወ።

15 “እንታይ ኢኻ ገይርካዮ እምሃጽዮን?” ኣደይ ዝፈለጠቶ ዘይብላ ብሕቶ ተቐበለቶ። እምሃጽዮን ነገራት ምርጻእ ኣብይዎ ኣዲንቱ ኣብ ልዕሊይን ኣብ ልዕሊ ኣደይን ኣንከባለለን።

“ንመን?” ከኣ በለ ገጸይ እናጠመተ። ምስ ሰላም ከዕልል’ዩ ዝብል ሓሳብ ስለ ዘይነበሮ ብዝኾነ ነገር ክጥርጥረኒ ዝኻል ኣይነበረን።

20 “ሓንሳብ ክሣረኩካ ደልዩ ነይረ።” ብድድ በልኩ። ኣብ ቅድሚ ኣደይ ክሣረኩ ዝኸእል ኣይነበርኩን። መስክነይቲ ካልኣ ከይኣኸላ ነንሕድሕድና ክንጨቓጨቓ ዓቕላ ከነወድኣ ኣይደለኹን። ብቐጥታ ድማ ንደገ ወጸእኩ።

“ቅድሚ ንስኻ ምዝራብካ ኣነዶ ክሣረኩ?” በለኒ እምሃጽዮን ቅልጥፍ ኢሉ። “እንታይ ክሣረኩ ኮን ይኸውን?” ዝብል ሓሳብ ስለ ዝነበረኒ ኣዲንተይ ኣዕሊብ ተጸበኸዎ። “እታ ንሓዳር ዝመረጽክዎ ንል ሰብ ሎሚ ምሸት ናብ ገዛ ሒዘያ ክመጽእ’ዩ።”

25 “እንታይ ኢልካ?” ፈጹመ ክኣምን ኣይከኣልኩን። ምኽንያቱ ንኹልና ተኸኸዮ ኣበሉና። እታ ክውስን ዘኸኣለቶ ንል እንታይ ከም ዝገበረትሉ ክፈልጥ ብሓሳብይ የሰላሰል ነበርኩ።

እምሃጽዮን ከይመለሰ ክምስ በለኒ። ኣነ ግና ዕትብ ኢሊ ዘረባኡ ከነጽረለይ ኣይነበርኩን። “ክትመጽእ’ዩ፡ ምስ ረኣኻያ ርእይቶኻ ትህብ።” ኣሕጺሩ መለሰለይ። “ሕጂ ግና ናብ ናትካ ንእቶ።” ብምባል ዝብሎ ክሰምዕ ተጸበየኒ። ኣነ ግና ሽዑስ ዝብሎ ኣይነበረንን። ሓወይ ምስ ዝመረጸ ሂዋን ክምርዖ ካብ ወሰነ ናይ ሰላም ጉዳይ ኣልዒለ ክሣረኩ ኣይደለኹን። ስለዚ ዝኾነ ዘረባ ከም ዘይብለይ ስቕታ ጥራይ መረጽኩ። ምኽንያቱ ኣብ ጥፍእ ኣይትሣረኩ ክፍእ ዝበሃል ምስላ ኣሎ። “እንታይ ደኣ ትም ኢልካ?” እምሃጽዮን ግና ኣይሓደገንን።

30 “ካልእ ንል ከላልየካ ሓሳብ ነይሩኒ፡ ግና ባዕልኻ ካብ ኣምጻእካ ትርጉም የብሉን።” በልክዎ ምኽኒት ብምርካብይ እናስተንፈስኩ። “ግና እዛ ትብላ ዘለኻ ንል ከመይ ዝኣመሰለት’ያ?” በልክዎ ሃንደበት ስለዝኾነኒ ዕትብ ኢለ። ሽዑውን ባህርያቱ ስለ ዝፈልጥ ኣይኣመንክዎን። ክንደይ ቆናጁ ኣላሊናዮ ከብቅዕ ኣብታ ባዕሉ ዝመረጸ ጎርዞ ምርዓሙ ብቐሊሉ ዝእመን ኣይነበረን።

“ኣነ ትኾነኒ ኢሊ መሪጸያ ኣለኹ። ንስኻትኩም ድማ ምስ ረኣኹማ ፍርድኹም ትህቡ።” በለኒ ኣብ ዝርዝር ከይኣተወ።

“ሕራይ” ኢለዮ ንገዛ ኣተኹ።

40 “ንተጸባይይ ጸገም’ዩ ብሓቂ፡ ሰለይ ይብል ግዜ ምውዳእ ይኣቢ” ድያ ዝበለት ደራፊት፡ ንዓይ ድማ ሓወይ ዝመረጸ ንል ሂዋን ክርኢ ህንጡይነት ስለ ዝነበረኒ ግዜ ምውዳእ’ዩ ኣብዩኒ። ኣብ መጨረሻ ግና እቲ ምቅላዕ መጸኡ። ኣቦይ ኣደይ ዳርጋ ኩልና ሓወይ ዝመረጸ ንል ሂዋን ክንርኢ ጥራይ ዘይኮና ንዓኣውን ገለ ምኽንያት ፈጠሩ ከምተን ካልኦት ከየጸግዓ ከብድና ሓቐፍና ኢና ተጸቢናዮ።

“በሉ መጸኣ ኣላ” ክብለናን ሓንቲ ንሓወይ ኣደኡ ትኣክል ሰበይቲ ቁልዓ ኣኸቲላ ደድሕሪኡ

45 ክትኣቲን ሓደ ኮነ። አቦይን አደይን እንታይ ይሓስቡ ነይሮም አይፈልጥን። አነ ግና ተዋስኦ ዝርኢ ዝነበርኩ ኮይኑዮ ተሰሚዑኒ። እቲ ቁልዓኽ እንታይዎይዮ ዝብል ሕቶውን ዘየጨነቅኒ አይኮነን።

አብቤትካ ንዝመፀ ኃሻ ተመቐሊልካ ምቐባል ባህልና ስለ ዝነበረ ጥራይ ኢና ካብ ስድራይ ጀሚርካ እናተሳእና ሰላምታ ዘቐረብናላ። ኮፍ ክትብል'ውን ብኸብሪ ዓደምናያ። ንገለ ካልኢታት ስቕታ ነጊሱ ትም-ትም ተበሃሃልና። እቲ ክዛረብ ዝግባኦ እምሃጽዮን ሓወይ ከይተረፈ ደሪቐ

50 የቐባሕብሕ ነበረ። “እዋይ ጉዳም!” በልኩ ነገራት ሓወይ አገሪሙኒ። “ንበዓል ሰላም ገዲፉ ብሓቂ ድዩ ምስ አደኡ ትኣክል ሰበይቲ ሓዳር ክገብር?” ብሕርቃን ክትኮስ ደለኹ። “ዓቕሙ ፈሊጡዶ ይኸውን ከምኡ ዝገብር ዘሎ?” ነብሰ ምትሓት ከም ዘለዎ እፈልጥ ነበርኩ። ማዕረ ክንዳኡ ብመጻኢኡ ይላገጽ ዝብል እምነት ግና አይነበረንን። “ምስ እዚአ ሓዳር ወሲነ ስለ ዘለኹዮ ከላልየኩምን ክትምርቕኩን ኣምጺኢያ ዘለኹ።” ሓወይ ተጠማሚትካ ስቕ ከም ዘየዋጽእ ተረዲእዎ ነቲ ስቕታ

55 ሰበሮ። “አቦይ እንታይዮ ክብል?” ዝብል ፍርሒ ስለ ዝነበረኒ ጸሎት ኣቐዲመ ናብ አቦይ ጠመትኩ። “ሕራይ ግርም!” በለ አቦይ ካብ ትጽቢተይ ወጸኢ። ካብ ክሳድ ንላዕሊ ድዩ ይዛረብ ነይሩ ናይ ልቡ ንጹር አይነበረን። “ንሕና ብዘይካ ሓዳር ክትገብር ካልእ ንደልየካ የብልናን።” ቀጸለ አቦይ። ተስፋ ቐሪጹ ስለ ዝነበረ ካብ ከይተመርዓዎ ስቕ ዝብል ዝኾነት ይመርዖ ዝብል ሓሳብ ዝሰረጸ ይመስል። “በል ስማን ኩነታታን ሓብረና።”

60 “ነገሰትዮ ስማ። እዚ ቁልዓ ወዳዮ። ምናልባት ብምውላዳ ጽቡቕ አይስመዓኩምን ይኸውን። እቲ ሓቂ ግና ንሱዮ።” ብምባል ንኹልና ጠመተና። ተቐውሞ ዝመጸ መሰልዎ ይኸውን። አቦይ ግና ዝበሎ አይነበሮን። ነገሰት ርእሳ አድኒና እምሃጽዮን ንዝብሎ ዝነበረ ትኩታተል ነበረት። ስክፍታ ከም ዝነበራ ካብ ኩነታታ ትፍለጥ። “አነ ድማ ኩሊ ኩነታታ ገምጊመ ከም ትኾነኒ ስለ ዝአመንኩዮ ምውላዳ ከየገደሰኒ ክምርዓዎ ዝሓሰብ ዘለኹ።” ቀጸለ ሓወይ። “እዋይ ጸገም!”

65 በልኩ ብልበይ። እታንልሰብካብቤትናምስ ወጸት ንሓወይ ዘዝንበሊ ቃላት ካብ ሽቡ ክዳሎ ጀመርኩ። “አብ ዝበልክዎ እንታይ ርእይቶ ኣለካ?” በለኒ ናባይ እናጠመተ። አብ ገጸይ ናይ ተቐውሞ ስምዒት ከየርኢ ተጠንቂቐ ነበርኩ። ሓወይ ግና ከም ዝቃወሞ ተረዲእዎ ግዲ ኮይኑ ሓተተኒ። ዝብሎ ከም ዘይብለይ ስቕ በልኩ። አብ ክንዳይ ኮይኑ ድማ አቦይ ከምዚ በለ።

“ክልቲኹም ኢኹም ብሓደ ክትነብሩ። ንሱኹም እንተተሳማሚዕኩም ማንም ክቃወመኩም

70 አይክእልንዮ።” ኣነጸረሎም። “አዝየዮ ዘመስግነኩም።” ነገሰት ንፈለማ እዋን አፋ ከፈተት። “አነውን እናተሰከፍኩዮ መጸኢ። ስድራኻ አይቅበሉንንዮም ብምባል'ውን ደጋጊመ ሓቢረዮዮ። እንተኾነ ዕድለይ ኮይኑ ከምቲ ዝሓሰብክዎ ኣይጸናሕኩምንን። ብሓቂ ለባማት ወለዲ ኢኹም።” ብምባል ንብዓታ ዝርወ አበለቶ። ኣይጸንሐትን ድማ ብድድ ኢላ ንኹልና ጨቢጣ ንደገ ወጸት። ኣምሃጽዮንውን ሰዓባ።

75 “አቦይ ካብ ልቢ ዲኻ ተቐቢልካያ?” በይንና ምስ ተረፍና ዘቐረብክሊ ሕቶዮ። አብ ቅድሚ እታ ወይዘሮ ዝተሰከፈዮ ዝመስለኒ ነይሩ። “እወ!” በለ አቦይ ርእሱ ብእወታ እናነቐነቐ። “ሓውኻ ከይተመርዓዎን ሓዳር ከይገበረን ክበሊ ይኸእልዮ። ከምኡ ካብምግባር ድማ እዚ ሕጂ ገይርዎ ዘሎ ይሓይሽ። ስለዚ ኩሊኹም ሕጉሳት ኩንኩም ጥራይ ተቐበልዎ። አቢልካ አቢልካ ኣምላኽ ዝሃበካ ሰበይቲ ከም ትቐበል ድማ

80 አይትረስዑ። ወደሓንኩም።” ዘረባኡ ዛዘመ። አብ መወዳእታስ እታ ሓወይ ዝመረጸ ንል ሂዋንያ ምስ ሓወይ ዓሪቓትና።

መንሱር ናፍዕ፣ ሓወይ ዝመረጸ ንል ሂዋን (1993) ዓ.ም

- (ሀ) አብዚ ዕሑፍ፣ ብዛዕባ ብስድራቤት ዝውሰን ሓዳር ዘሎ ርድኢትን መሰረታዊ ፍልጠትን እንታይ ከምዝመስል ብምሕባር ሓዳር ብሓፈሻ ንተዛረብቲ ትግርኛ ዘለዎ ረብሓ እንታይ ከምዝመስል ዘትይ።
- (ለ) እቲ ደራሲ ቴማን ውዲትን ንምምዕባል ዝተጠቐመሎም ስነፅሑፋዊ መይላታት ብሰፊሑ ግለፅ።

2.

ልቦይን ልብኝን ማዕድ ማዕድ
 ከመይ አቢልናኞ ክንቃይ
 እምብዛ ትሕጎስ ብጸገመይ
 እቲ ብኸያተይ ይመስለካ ደርፊ
 5 ተሸካዕልል በቲ ድኸም ጎነይ።
 ንምስጋናይ ትወስዶ ከም ፀርፊ
 ትፅሊ ትምህለል ንስዕረተይ
 እቲ ዓወተይ ይኸነካ ፀድፊ።
 እንተ ኣነ ፅቡቕካ እደሊ
 10 ንስኻ ግን ብነገር ትበሊ።
 ናዓ ሓወይ ይኣክል ምንኻስ
 ንሕሰብ ንመፃኢ ወለደና
 ነገር ተኣሊሙ ነይልበስ
 እንትርፊ ከዕርቕ ንዝባና።
 15 ህልኽ ተጋዲቱ ነይኸለስ
 እንትርፊ ከጥሚ ንኸርስና
 ፅልኢ ተዘሪኡ ንይሕፊስ
 እንትርፊ ክንከውን መፍቶ ንና።
 ስኒት ድኣ ፍፁም ዘይፈርስ
 20 መተለሚ መፃኢ ህይወትና፥
 ትብዓት ድኣ ፍፁም ዘይግሃስ
 ካብ ውሉድ ወለዶ ዝፀንሐና፥
 ፍቕሪ ድኣ ፍፁም ዘይግሃስ
 ፀራጊ መንገዲ መሪሕ ፋና፥
 25 መስዩ ከይፀልመተ ንኸንግስግስ
 ፋጣሪ ሂቡና ልቦና።

አማኑኤል በላይ፥ ስኒት (ዘይተማዓልተወ)

(ሀ) እቲ ደራሲ ከሕልፎም ዝደለየ ምልእኸትታት ኣብነት እናሃብካ ዘርዘር።

(ለ) ኣብዚ ግጥሚ ዘለዉ ስእላዊ መግልፅታት ብምርኣይ እቲ ገጣሚ ንምንታይ ከምዝተጠቐመሎም ኣብነት ብምሃብ ርእይቶኻ ሃብ።